

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

10 de Rerum alienarum venditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

dem obseruare debet, & petere auctoritatem vel a suo archiepiscopo, vel a summo pontifice, secundum sententiam quorundam. *Bald. Ang. in authent. hoc ius porrectum, de sacros. eccle. gl. in ca. 1. in verb. defensore. de reb. eccle. non alien. in 6.* Ioannes tamen Andreas in d. c. 1. de reb. eccle. non alie. distinguit, an episcopus iurauerit se non alienaturum, vt tunc requiratur superioris auctoritas: aut non iurauerit, vt non requiratur. Et hoc ipsum probant Innocentius & Hostiensis in c. 1. de his que sunt a prela. sine consensu cap. & secundum horum sententiam iudicatum tradit Guido Pap. qu. 149. Cuius autem episcopi consensus sit adhibendus, quando ecclesia, & eius prelati & clerici sunt vnus diocesanos, & res alienanda alterius, pugnant interpretes. Et videtur Authentic. hoc ius porrectum, de sacrosancta ecclesia C. decidere, sequendam auctoritatem eius cui personae subiiciuntur non episcopi in cuius ditione res sita, ex illis verbis, accedente consensu ordinatoris & maioris partis ibidem seruientium, &c. Et in eam authenticam notat Baldus col. 4. & alii alibi, gl. in c. ca. enim huiusmodi, in verb. duos, 10. q. 2. facit c. si. 16. q. 5. Felin. in c. dilectus, 2. col. 6. vers. 7. de res. In contraria tamen sententia alii, & adhibendum consensum episcopi, cui res subest, defendunt, glo. in can. in venditionib. 17. q. 4. facit l. stipendium, de prati. & alii reb. minor. C. Roma. cons. 250. Tunc autem & consilium facturos qui distrahunt ego arbitror, si vtriusque adhibeant. ¶ Et hanc dicta sententia sunt, de solemnitatibus iure pontificio requisitis: siquidem ex iure ciuili alie exiguntur, quae referuntur in dicta authentica, hoc ius porrectum, videlicet, vt contractus scriptis fiat, & sequatur subhastatio, antequam vendatur res: inret venditor, nihil in praedictum ecclesiae se facturum, fiat venditorum proscriptio publice libellis per viginti dies ante propositis: quae tamen omnia non exigi tradunt Cynus, Bartolus, Baldus, Angelus, in d. authent. hoc ius porrec. Qui nec facillime aiunt, quod dicta authentica sit inter decreta per Gratianum translata, nempe, quod dicant ideo translata, non vt ius faceret, sed vt ostenderetur habilitudo Imperatorum in defendendis rebus ecclesiasticis, quod & alii admittunt, gl. & Innoc. in ca. dudum, de reb. eccle. non alie. Guid. Pap. q. 149. Imo Gofredus ait, in rebus ecclesiae alienandis sufficere consensum episcopi & capituli, Gofredus in Summa. tit. de reb. eccle. non alien. ¶ Et hanc proculdubio in rebus pene nullius momenti, vel minima utilitatis, remittuntur in alienatione solemnitates, c. sine exceptione, & c. sequen. & c. fugituum, 12. q. 2. Gui. Pap. q. 156. c. et super, §. si. de reb. eccle. non alien. in sex. argum. l. lex qua iuratos, de administr. iur. C. sic intellig. cap. terrulius, 12. q. 2. at in aliis quae etiam modice utilitatis sunt, non sunt omittere, praecipue causa necessitatis, sine qua infirma alienatio, & inutilis, etiam rebus exiguarum, ca. casellus, 10. q. 2. ca. quicumque, 17. q. 4. Remittuntur etiam solemnitates in rebus quae seruando nequeunt ab interitu vindicari, gl. in Summa. 12. q. 2. c. 2. de reb. eccle. non alie. in sex. arg. d. l. lex qua iuratos, item & in distrahendis rebus acquirendis, & quae nondum quaesita sunt, quales quae praescribuntur, ante praescriptionem completam, c. fin. de praescrip. per l. si sponso, §. 1. de donat. inter vir. & vxor. res legatae non traditur. Subinde soluta a solemnitatibus res alienandae, si consuetudo loci remittat, aut illis deroget, ca. ceterum, de donat. gl. in ca. abbatibus, 12. q. 2. si bona ecclesiastica, quae solent distrahi vel infeudari, redierint ad ecclesiam, c. vt super, de reb. eccle. non alien. si liquido constat in utilitatem ecclesiae factam alienationem, glo. in l. de acceptilat. in P. l. 1. qui legitimam perso. si andi in iudic. non haberent, C. l. acta, de re iudic. P. l. non eo minus, C. de praecur. Bal. in l. cum is, §. causa, de transact. P. l. quicumque, de bon. que liber. C. arg. l. quod fauore, C. de legib. Quibus addere poteris alios casus, quos ex proferro pertractat Rebuffus in compendio alienationis rerum ecclesiasticarum, nu. 24. & seq.

De Rebus in titulum clericis ad ordines sacros promotis, num vendi possint, & quomodo. Cap. 9.

- 1 Ordinandus in clero nemo sine titulo.
- 2 Titulus clericalis, vel presbyter alis num vendi possit.

¶ Vm hanc exploratum sit, iure cautum fuisse antiquo, clericos non potuisse ordinari vel promoueri in sacrum ordinem, nisi beneficio seu titulo aliquo ecclesiastico ab episcopo, vt digni tam sacro coetu. donati fuissent, vnde commode viuere possent, ca. 1. & 2. 70. dist. c. cum secundum apostolum, ca. 16. de preben. placuit optima ratione etiam postea, vt episcopus eos in ordines sacros non scriberet, quibus, vel sacerdotium seu aliud be-

neficio non esset, vel nisi sufficiens haberent patrimonium, quo alii possent, quod tituli loco episcopo proferrent: aut si ordinasset inopes, de suo aleret, ca. 2. & 4. de preb. ap. Greg. & ca. in quaestione. c. 23. eo. tit. ne paupertas seu mendicitas in opprobrium ordinis clericalis conuertatur, c. diaconi, 93. dist. ¶ Quamobrem vtiliter quaeritur, num clericus bona, quae a seipso vel ab alio eius nomine supposita sunt, titulo clericali, possit alienare seu vendere. In qua ordinarius Decretalium interpretis, hoc patrimonium vendi posse absolute respondit, gl. in d. c. suis quaestio. ad verb. sustentare. Quod qui pretium habet, rem habere videtur, Casus in l. quia qui pretio, 46. de usufruct. posse & donare, quemadmodum vero titulo, sacerdotii videlicet, seu beneficio ecclesiastico renuntiare potest. Hanc tamen quaestionem latius Panormitanus tractat, & inquit, in d. c. suis, nu. 8. num & in hac alienatione huius tituli, exiguntur solemnitates requisitae in distrahendis rebus ecclesiasticis, quae ponuntur in ead. sine exceptione, 12. q. 2. de quibus proximo capite diximus. In quo Ioannes & Gofredus sequuntur Vincentii opinionem, & requiri, quamuis illis non inharere ius spirituale. & quamuis prohibitum non extendatur ultra vitam clerici, & post mortem eius, res titulares liberat, vt reliqua, dominis sint. Hostiensis autem distinguit, an patrimonium expresse in titulum assignatum sit, & tunc veram esse sententiam Vincentii, de qua in d. gl. c. suis quaestio. non habita ratione quod pretium succedat loco rei, quia facilius consumitur pretium quam res immobilis: cum & pecunia sit inter res, quae seruando conseruari nequeunt, h. s. fuit quaestio, ad Trebellian. At si clericus sine determinatione tituli fuit ordinatus, existimat clericum bona sua & patrimonium posse vendere. Addit insuper, videri sibi opinionem meliorem Innocentii in c. cum episcopus, de preben. vt in venditione patrimonii assignati etiam in titulum, non requiratur consensus episcopi. Nec obesse quod eo vendito, nihil habituri sint clerici vnde viuanti: quia quod ad episcopum pertinet, sufficit si tempore ordinationis haberent sufficiens patrimonium, facit l. 2. §. si eo tempore, de administr. rer. ad ciuita. parti. P. & quod clericum tangit, non improbari in clericis voluntariam paupertatem, imo illis necessitatem, Altorum. §. 2. Imola quoque tradit in d. c. suis, num. 8. patrimonium expresse in titulum assignatum non posse vendi simpliciter sine consensu episcopi, vendi autem posse exemplo fundi dotalis, & transire in heredes, vt in leg. de fundo doti. Ioannes Andreas etiam id tuetur, exemplo fundi dotalis. Quare & iisdem casibus quibus fundus dotalis alienari posse conueniunt omnes, & hunc titulum alienari posse constat. Item pro operibus ecclesiae administratae. Et nunc in Gallia constitutione regia, lata in Aurelianensibus comitiis, cautum est, hanc bonitularia clericorum, inalienabilia esse, & reditum eorum: neque obligationibus vel hypothecis obnoxia a tempore promotionis presbyteri, in consuetum. reg. Aurel. hab. artic. 12.

De rerum alienarum venditione. Cap. 10.

- 1 Principii ius, de rebus subditorum disponere.
- 2 Vendi non potest res aliena in praedictum domini.
- 3 Aliena rei venditio in quantum, & quando valet.
- 3 Emens rem alienam scienter, non agit contra vendentem.
- 4 Praesens alienationi rei suae, nec contradiens, consentire videtur.
- 5 Aliena mobilia vendens furum commisit.
- 6 Furtiuam rem in publico loco emens, an teneatur restituere, non restituit pretio.

¶ Ius proprie Imperatoris est, res aliorum pro nutu & arbitrio distrahere: vel nullo, l. Lucius, de eiusl. in P. vel modico dato pretio, l. ita verberatus, §. 1. de rei ven. in P. Is enim & populi causam seu publicam agit, l. Barbarius, de offic. praet. §. sed & quod principi, de iure nat. cum siml. quae praerogative priuatorum commodis, l. utilitas, de princip. li. 12. C. l. actione, §. Labeo, pro sic. P. cum siml. Atque huius auctoritate, & dominia rerum distributa singulis, & conseruata, ca. quo iure, 8. dist. ¶ Vnde & dominus omnium dicitur, & pro sententia sua disponit cuiusque, l. bene a Zenone, de quadrien. praesc. C. At priuati hoc iure non vtuntur. Quamobrem res aliena siue mobilis aut immobilis sit, vendi non potest, in scito & inuito domino, in praedictum eiusdem, quamquam in praedictum venditoris sustineatur, vt obligatione & actione ex empto teneatur emptori ignorantia alienam, damnnum omne relaxare, l. rem alienam, de contrab. em. P. l. nemo, de reb. alien. non alie. C. teneatur quippe de euictione venditor pro re immobili proculdubio, l. si fundum, C. de eiusl. vique adeo vt si is qui vendidit

didit alienam, efficiatur aliquo modo rei venditae dominus, fir-
metur venditio omnino, l. cum vir, de usufr. l. si a Titio, de res vin-
dic. l. cum mater. C. e. Scribit Gellius lib. 11. c. 18. colonum. fundum
quem a domino conduxer vendentem, furti nomine
condemnatum ¶ Si tamen venditor ignorante rem alienam,
emtor sciens prudensque eam emerit, nulli modo experti po-
terit aduersus venditorem. quanti sua interfit, nec melioratio-
num aut refectionis nomine, vt mala fidei possessor, l. cum quere-
batur, C. de vi. l. si a. §. emtor, comm. de lega. C. vide de his quae scri-
bunt. F. de monte Saunio, in tracta. de em. q. 4. nisi emtor itipula-
tione sibi prospexerit, d. l. si fundum sciens, C. de emul. Quod si v-
terque sciens rem alienam contraxerit, venditor tenetur preti-
um restituere, secundum Bart. in l. continuus, §. cum quis, de verb.
obli. & in l. cum lex occurrat, de fideiuss. in P. secundum alios nequa-
quam nisi is qui sciens alienam emit, cautionem acciperit de e-
uictione, quo casu purgata videtur mala fides, arg. d. l. si fundum
de emul. C. a contrario sensu, Cynus in l. si fideiuss. C. com. vtrius iudicij,
C. in l. quem admodum de agris, §. censu, lib. 11. C. tit. 47. alioquin
minime. Quia in primis, qui mercatur rem alienam, cuius scit
distraktionem iure prohiberi, non emere se recte arbitrat. le-
ge contrahere prohibente, nullo existente contractu, l. non du-
bium, C. de legib. l. si. C. de pact. proinde soluens scienter indebitum,
repetere non debet, l. 1. de condit. indeb. P. l. cuius per erro-
rem, de reg. iur. quia donasse videtur, l. Campanus, de oper. l. P. De-
inde cum vtique sciat, rem alienam non esse in commercio il-
lorum, mutuo se decipere venditur, nec valet venditio, in l. do-
mam, §. de contrah. em. P. l. si in emptione, §. item si emtor, §. ibi g. l. eo.
P. & ita dolo dolo compenfabitur, d. l. seruus, §. l. h. duo, de dolo,
vtique male in eo versatus in aliena re stauendo, l. 1. C. de usu-
ca. pro emto. Quare iniquam esset, emtorem ex sua improbitate
consequi actionem, l. inaque fulto, 12. de furt. in P. cum similib. ibi no-
& in pari causa turpitudinis, melior est causa possidentis, l. si ser-
uum, §. sequitur, de verbo. oblig. P. l. 3. §. 4. de condit. ob. iur. caus. in P.
cum similib. ibi no. Neque aliter tertio loco quis agit ad repetiti-
onem pretij, quam si ignoranter deceptus fuerit, §. si de contrah.
em. l. si in emptione, §. item si emtor, eod. tit. P. vt neque mala fidei pos-
sessor agat pro repetitione pretij, l. 1. de praescrip. 30. vel 40. ann. C.
Cuius generis est qui rem sciens alienam emit, d. l. cum quereba-
tur, C. h. de praescrip. c. qui contra iura, de reg. iur. in sex. arg. a contrari-
o sensu, l. a quolibet, 27. de contrah. em. P. Hoc tamen nullum in-
commodum adferre potest domino rei. Quia nemo vendere
rem suam inuitus cogitur, nec emere, de iure delib. C. l. inuicem, §.
l. ad idem, C. de contrah. em. l. inuitus, C. loca, l. sicut ab inuio, C. de
actio. l. nec ab inuio, C. de nupt. cum liber quilibet sit in rebus suis
pactandis, l. nemo exierat, C. de iud. l. in re mandata 3. C. manda.
¶ Observandum autem, tamen dominum qui viderit rem suam ab
alio vendi, non repugnantem, consentite videri, vt scribit Con-
stantinus Harmenopulus lib. 3. c. 7. vbi de iure agit. Qui tacet,
non vtique consentit: sed tamen verum est, eum non negare, l.
qui tacet, 18. de reg. iur. l. nemo queritur, §. qui impleto, loca. P. Et consen-
sensus videtur pater filij decurionatu, si praesens nominationi
eius non e. contradixit, l. 1. ad municipales, lib. 50. P. 111. ficut l. qui-
dam, 1. 2. de emul. P. Quando videlicet potuit reclamare & ad-
uersari venditioni non aliter, l. si sine voluntate, §. ad senatus consultum, de
re iud. P. Nam qui patitur, se praesente rem suam obligari, si non
restitit, videtur velle decipere eumentem, ideo indignus qui rem
suam repetat, leg. si sine voluntate, §. ad senatus consultum, de
leg. 2. si alienares pigno. data est. ¶ Et hae quae diximus maxime
locum habent in rebus immobilibus alienis venditis, in mobili-
bus autem quaedam alia singularia quoque locum habent: si qui-
dem alienatio mobilium alterius, eo inuito, furtum constituit, l.
1. de usucap. pro emtor. lib. 7. C. tit. 26. si sciat qui emit potissimum,
vnde nunquam horum sit usucapio, in l. sciens pro emtore, C. §. fur-
tina de usucap. l. si liberam, C. quod cum eo, l. si seruus, §. l. alienum, C.
de furtis l. 2. C. eod. de usucap. pro dona. tit. 27. & qui sciens rem alienam
vendidit, fur est, d. l. alienum, C. de fur. l. si emtione, §. ueni em-
tor, de contrah. em. l. 4. §. si de pig. action. P. & qui emit a fure, incidit
in criminis suspicionem, l. ciuile, §. l. ciuile, C. de fur. Quinimo
& placuit eumentem res pe. ulli, ab eo qui non habet eius libe-
ram administrationem, etiam furti actione teneri, d. §. furtus, §.
l. interdum, §. si res, de fur. l. 1. C. de seruus furtiuis, & qui rem furti-
uam accipit a fure pignore, suspetum quodque furti, l. si seruus
emuldam, 13. de condit. indeb. contra tamen si ignoranter. ¶ Im-
probat, tamen merito, consuetudo nostrae ciuitatis Tholosae qua
qui emisset a fure in loco publico, & palam, non tenebatur do-

mino rei eam restituere, nisi restituro pretio. decisio. capel. Tho-
lojan. 151. quod aduersabatur iuris communis dispositioni, l. 2.
C. de furtis, §. ibi Ioan. Faber, Hostien. in Summar. de peniten. &
remissio, §. fin. vers. quid si quis emat rem furtiuam, facit l. si seruus, de
condit. indeb. Ceterum quaestio illa, num is apud quem res alie-
na, vel furtiua reperta est, qui dicit se ab alio comparasse, furti di-
catur esse particeps, distinctionem accipit ab Auferio, q. 151.
Tholosa. an is improbae fame sit: apud quem enim res inuenitur
furtiua, nisi venditorem demonstrauerit, fur praesumitur, l. ciuile,
C. de fur. Bald. in l. si. C. de heredit. institu. Contra si is fuerit
bonae & hilaris fame, l. non omnes, §. si. de re mili. P. Suspectus quo-
que & is, qui consuevit res furtiuas emere, si clam emit, si modico
pretio, Barth. in l. ciuile, C. de fur. non etiam, si palam & ius-
to pretio, Imolan. d. l. si. de heredit. institu. Albert. de Rosa in d. l. ci-
uile Albericus autem scribit ob rem alienam etiam inuentam,
abscondita apud aliquem, licet ea persona alias consueta fuerit
furtari: non tamen inde colligi posse necessario, probatione esse
sufficientem furti, ad subeundam condemnationem: sufficere
tamen ad torturam, si mala fame is alias sit, & vitae culpabilis,
nec ostendat a quo emerit, Barth. in l. si. de quaestio.

De Emptione rei suae, & aliarum quarundam.

Cap. II.

- 1 Emptio rei suae non valet.
- 2 Ciuitates non debent ruinis aedificiorum deservari.
- 3 Aedificiorum ciuitatis res vendi qua non possint, eod.
- 4 Et seq. Venditio qua non possint.
- 5 Acquisitio praediorum certo modo limitata.
- 6 Stolonis lex, & Licinia de agris comparandis, eod.
- 7 Lex sua damnatus Stolo, eod.
- 8 Fendi quomodo permissa venditio.
- 9 Emphyteoticaria rei quomodo permissa venditio.
- 10 Laudimium quid, eod.
- 11 Prelationis ius, domino vendente cliente emptionem, quomodo
comperit, eod.
- 12 Iurisdictio an recte vendatur.
- 13 Piscos quomodo sine vendantur lex.
- 14 Pollinitura censu qua.
- 15 Seruos vendere non licebat, vt ad bestias depugnarent, eodem.

Emptio eius, qui rem suam siue scienter siue ignoranter emit, a
non valet, l. sui rei, 6. C. l. si emtione, §. rei suae, de contrah. em. P.
l. seruus, C. eod. l. l. seruus, de condit. indeb. P. l. debitor, de pignor.
act. P. nisi ratione partis sociorum, l. si fundum, qui ex parte manda.
P. l. si communis, §. de act. em. P. vel usufructus qui alterius est, d.
l. sui rei, & nisi in eum casum, vel tempus aut conditionem con-
feratur emptio, quibus res esse sua desiderit, l. nemo rem suam in
vtraque, §. l. si rem meam, de verb. oblig. l. cetera, de lega. 1. l. existimo,
de contrah. em. Alioquin quod semel meum est, amplius me-
um fieri non potest, §. sic inaque discretis, de actio. l. in bello, §. si quis
seruum, de captiuis, P. Neque dominium ad nos nisi ex vna cau-
sa pertinere potest, leg. non vt ex pluribus, de reg. iur. l. 3. §. ex pluri-
bus, de acquir. poss. P. Vnde notat Angelus, eum qui scienter rem
suam emit, vel conducit, videri iuri suo renuntiare, & tenere
contractum, pretiumque soluendo scienter indebitum, non
posse repeti, l. 1. de condi. indeb. contra si ignoranter.

¶ Per t senatus consultum factum Aniola & Pansa coll. pro-
hibentur venditiones rerum, quae aedificijs ciuitatum adhaerent,
quibus sublati corrumpunt domus, vel deformatur vrbis aspectus,
pena dupli pretij imposita, leg. cetera, 43. in princip. de legat. 1. l. §.
natus, §. 2. de contrah. em. Cautum & edito Vespasiani, ne ne-
gociationis causa aedificia demoliri liceret, non in marmora distra-
here & transferre, l. 2. de aedif. priuati lib. 8. C. tit. 10. id ipsum proba-
tur l. fin. ne quid in loc. publi. P. l. 2. §. si quis, l. nemo in em. eod. tit. l. pra-
tor, §. hoc in emulatum, de damno infect. P.

¶ Prohibentur t etiam vendi mala venena, in l. quod se, §. §.
venenum, de contrah. em. P. libri improbae scientiae & lectio-
nis l. cetera similit. et c. secund. P. purpurata vestes, alij quam princi-
pij, l. si. de vesti. holobar. l. 11. C. tit. 8. l. 1. quae res vendi non poss. l. 4. C.
tit. 40. ne vinum, oleumve barbaris, l. 1. quae res exportari non de-
bent, l. 4. C. tit. 41. ne arma hostibus, l. 1. C. eo. quae res expor. neg. §.
nouella 85. distrahantur: ne frumentum publici canonis, nisi in
locis destinatis, l. 3. C. eo. quae res vend. non poss. ¶ Sancit t lege Basili-
us Junior Porphyrogeneta, Caesar Orientis, ne praedij acquir-
endis diuites in eum berent, modumque illis imposuit. Quod & a